

Europeiska konventet om EU:s framtid

Till det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet

Det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet har den 24 september 2003 berett bl.a. arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid jämte motioner.

Utskottet yttrar sig nedan över *dels* skrivelsens avsnitt 18.7–18.9 om sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor, *dels* vissa andra avsnitt i skrivelsen där arbetsmarknadsutskottets beredningsområde berörs.

Inledning

Konventets förslag till konstitutionellt fördrag för EU består av en ingress och fyra delar. Del I innehåller bestämmelser om EU:s mål, befogenheter, institutioner och styrelseformer. Del II innehåller EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. I del III återfinns bestämmelser om EU:s politik och funktion. Denna del innebär i huvudsak en sammanslagning av bestämmelserna i de befintliga EG- och EU-fördragen. Del IV innehåller allmänna bestämmelser och slutbestämmelser om bl.a. det konstitutionella fördragets antagande och förfarandet för ändringar i fördraget.

Arbetsmarknadsutskottet följer i sitt yttrande så långt möjligt strukturen i konventets förslag och inleder därmed med att redovisa vissa synpunkter på främst del I och II i förslaget för att därefter behandla frågor som företrädesvis rör del III. Utskottet tar också upp vissa brister i överensstämmelsen mellan olika delar av konventets förslag.

Utskottet beklagar den korta tid som stått till förfogande för utskottsbehandlingen.

Värden och mål m.m.

Skrivelsen

I skrivelsen välkomnar regeringen att viktiga *mål* som jämställdhet, hållbar utveckling med konkurrenskraft, full sysselsättning och hög miljöskyddsnivå framhävs.

När det gäller unionens *grundläggande värden* anför regeringen följande: ”Viktigt är att jämställdhet lyfts fram bland de grundläggande värdena samt att barnets rättigheter ges en framträdande plats i fördraget.” (Skrivelsens avsnitt 6.3.)

Motioner

Vänsterpartiet anser i motion 2003/04:K9 yrkandena 28 och 29 att det i fördraget tydligt skall framgå att såväl jämlikhet som jämställdhet utgör *både* grundläggande värden för unionen *och* mål som skall förverkligas. Partiet saknar skrivningar i konventets förslag om nödvändigheten av ökad kvinno-representation i EU:s institutioner.

Miljöpartiet begär i motion 2003/04:K13 yrkande 25 ett förtydligande av jämställdhetsbegreppet i EU:s målsättningar och pekar på att begreppet *equality* återfinns i den engelska språkversionen.

Arbetsmarknadsutskottet

Som framgått begränsar sig arbetsmarknadsutskottet till att i detta yttrande behandla frågor som berör utskottets beredningsområde. När det gäller unionens mål vill utskottet särskilt framhålla vikten av att *full sysselsättning, social marknadsekonomi* och *jämställdhet* ingår bland dessa. Likaså finner utskottet det angeläget att jämställdhet respektive principen om icke-diskriminering ingår bland de grundläggande värdena.

I fråga om begreppet *social marknadsekonomi* vill arbetsmarknadsutskottet för sin del starkt betona vikten av att *sociala aspekter* tillmäts stor betydelse i unionens politik och då inte minst på det ekonomiska området.

När det gäller begreppet *jämställdhet* i konventets förslag till fördrag finner utskottet anledning att framhålla att skrivningarna bör ses över av regeringskonferensen så att det inte bara i artikel 3 om målen utan också i artikel 2 om de grundläggande värdena tydligt och klart framgår att *jämställdhet mellan kvinnor och män* ingår bland dessa.

Arbetsmarknadsutskottet kan konstatera att det i den svenska översättningen av artikel 2 om unionens grundläggande värden står *jämställdhet*. I andra språkversioner återfinns begreppen *ligestilling* (danska), *d'égalité* (franska), *equality* (engelska) och *Gleichheit* (tyska), vilka på svenska torde motsvara *jämlikhet*.

När det däremot gäller artikel 3 om unionens mål överensstämmer den svenska språkversionens *jämställdhet mellan kvinnor och män* med begrepp

som återfinns i andra språkversioner: ligestilling mellem kvinder og mænd (danska), l'égalité entre les femmes et les hommes (franska), equality between women and men (engelska) och die Gleichstellung von Frauen und Männern (tyska).

Av Norstedts stora svenska ordbok framgår följande:

Jämlikhet

· det att varje person anses vara lika mycket värd som varje annan i politiskt och vanligen även ekonomiskt avseende

[<> Ex] jämlikhetsförhållande; folkens jämlikhet; frihet, jämlikhet, broderskap.

Jämställdhet

· det att vara jämställd särskilt i fråga om kvinna i förhållande till man

[<> Ex] jämställdhetsarbete; jämställdhetskommitté; jämställdhetsprogram; total jämställdhet.

Utskottet vill betona att regeringen i regeringskonferensen kraftfullt måste verka för klara och tydliga skrivningar om att jämställdhet mellan kvinnor och män lyfts fram bland de grundläggande värdena, något som ju regeringen i skrivelsen också anger som viktigt. Arbetsmarknadsutskottet ser också positivt på att begreppet jämlikhet ingår bland unionens grundläggande värden och mål liksom att regeringen verkar för ökad kvinnorepresentation i EU:s institutioner.

Med det anförda anser utskottet att motionerna 2003/04:K9 yrkandena 28 och 29 (v) och 2003/04:K13 yrkande 25 (mp) bör avstyrkas.

Arbetsmarknadsparternas roll och den sociala dialogen

Skrivelsen

Regeringen konstaterar i skrivelsen att de flesta remissinstanser som uttalat sig om sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor ställer sig positiva till konventets förslag och att LO, TCO och SACO i sina remissvar markerar starkt stöd för den föreslagna bestämmelsen om arbetsmarknadens parter och den sociala dialogen.

Motion

Enligt *Moderaterna* i motion 2003/04:K10 yrkande 32 i denna del hade det varit önskvärt att den rättsliga grunden för den s.k. sociala dialogen hade tagits bort ur fördraget. Moderaterna anser det vara odemokratiskt att de avtalsslutande parterna ges en särställning i den europeiska lagstiftningsprocessen.

Arbetsmarknadsutskottet

Utskottet ser positivt på den sociala dialogen mellan arbetsmarknadens parter på Europainivå och kan konstatera att denna har undergått en betydande utveckling, inte minst under senare år. Det är angeläget att arbetsmarknadsparternas roll uttryckligen erkänns och att den sociala dialogen får en rättslig grund i fördraget. I ett vidare perspektiv kan detta också ses som ett uttryck för vikten av öppenhet och medborgarinflytande inom unionen.

Som framgått fäster LO, TCO och SACO i sina remissvar på departementspromemorian Europeiska konventet om EU:s framtid – Resultat och utgångspunkter inför nästa regeringskonferens (Ds 2003:36) stor vikt vid den aktuella artikeln.

Svenskt Näringsliv berör i sitt remissvar inte konventets förslag om reglering i fördraget av arbetsmarknadens parter och den autonoma sociala dialogen. Däremot har utskottet noterat att konventets förslag på denna punkt uttryckligen värdesätts av den europeiska arbetsgivarorganisationen Unice där Svenskt Näringsliv är medlem. I en skrivelse den 1 oktober 2003 till rådets ordförande skriver organisationen: ”I egenskap av arbetsmarknadspart, är det också en nyckelfaktor för Unice att regeringskonferensen bekräftar konventets förslag att i konstitutionen starkare erkänna arbetsmarknadsparternas autonomi och den sociala dialogen.” Unice företräder fler än 16 miljoner privata företag i 28 europeiska länder.

Arbetsmarknadsutskottet vill i detta sammanhang erinra om att konventets arbetsgrupp Ett Socialt Europa i sina slutsatser (CONV 516/03 den 30 januari 2003) rekommenderade att ”arbetsmarknadsparternas roll uttryckligen skall erkännas i fördraget och att lämpliga bestämmelser om konsultationsförfarande skall ingå i detta liksom att befintliga tillvägagångssätt för förhandlingar om avtal på arbetsmarknaden skall stärkas”. I arbetsgruppen ingick företrädare för bl.a. den svenska riksdagen.

Till skillnad från Moderaterna anser arbetsmarknadsutskottet att det är viktigt att artikel I-47 om arbetsmarknadens parter och den autonoma sociala dialogen återfinns i ett nytt fördrag. Regeringen bör starkt verka för att så blir fallet. Utskottet anser därmed att motion 2003/04:K10 yrkande 32 i denna del (m) bör avstyrkas.

Yttrandefrihet för anställda i EU:s institutioner

Skrivelsen

I skrivelsen konstateras att en målsättning i konventsarbetet har varit att bidra till ökad öppenhet i unionens verksamhet. Regeringen anser att konventets förslag främjar en öppenhetskultur inom unionen.

Motioner

För att uppnå verklig öppenhet inom EU-institutionerna bör yttrandefrihet för anställda där skrivas in i fördraget, anser *Centerpartiet* i motion 2003/04:K2 yrkande 3.

Miljöpartiet pekar i motion 2003/04:K13 yrkande 20 på att EU-anställda som kritiserar och avslöjar korruption och ineffektivitet riskerar omplacering eller avskedande. Därför anser partiet att EU:s anställda måste tillförsäkras yttrandefrihet och meddelarfrihet och förutsätter att regeringen driver frågan med stor kraft under regeringskonferensen.

Arbetsmarknadsutskottet

Konventets förslag om öppenhet, insyn och allmänhetens tillgång till handlingar regleras i artiklarna I-49 och III-305. I den sistnämnda artikeln sägs inledningsvis att unionens institutioner, organ och myndigheter skall erkänna vikten av öppenhet i sitt arbete.

En ur arbetsmarknadsutskottets synvinkel viktig aspekt på öppenheten är frågan om yttrandefrihet för anställda. Utskottet har i ett nationellt perspektiv behandlat denna fråga vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2002/03:AU6 Statens ansvarsnämnd och arbetsrättsliga frågor där frågan om privatanställdas yttrandefrihet togs upp. Utskottet förordade en stärkt yttrandefrihet för privatanställda.

I likhet med Svenska Journalistförbundet i dess remissvar på promemorian Ds 2003:36 är utskottet väl medvetet om svårigheterna att få andra medlemsstater i unionen att acceptera den form av öppenhet och yttrandefrihet som finns i Sverige genom grundlagsbestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Trots detta anser utskottet att regeringen i regeringskonferensen bör göra ytterligare ansträngningar för att få gehör för vikten av yttrandefrihet för anställda i EU:s institutioner, organ och myndigheter.

Med hänvisning till vad som anförts anser utskottet att motionerna 2003/04:K2 yrkande 3 (c) och 2003/04:K13 yrkande 20 (mp) bör avstyrkas.

Samordning mellan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik

Skrivelsen

Den ekonomiska politiken liksom sysselsättningspolitiken är medlemsstaternas befogenhet även om den samordnas inom unionen. För de stater som har infört euron omfattas dock den monetära politiken av unionens exklusiva befogenhet. Konventets förslag i denna del innebär i stort att den fördragsfästa samordning som redan gäller tydliggörs i det konstitutionella fördraget.

Konventet föreslår en separat bestämmelse i fördragets del I under befogenhetsavsnittet. Där behandlas samordningen av medlemsstaternas ekonomiska politik och sysselsättningspolitik samt tillämpliga delar av medlemsstaternas socialpolitik för att klargöra den särskilda karaktären hos denna samordning.

Motioner

Enligt *Vänsterpartiet* i motion 2003/04:K9 yrkande 15 verkar regeringen dela konventets synsätt att den ekonomiska politiken skall vara överordnad sysselsättningspolitiken. Det gäller bl.a. prisstabilitetsmålet, begränsningarna för finanspolitiken med EMU:s stabilitetspakt och restriktioner för den offentliga sektorns lånemöjligheter. Partiet anser att regeringen i regeringskonferensen bör verka för att denna syn inte ges alltför stort utrymme i fördragstexten och för att stabilitetsnormerna inte överordnas sysselsättningsmålen.

Miljöpartiet poängterar i motion 2003/04:K13 yrkande 65 vikten av att prioritera arbetet för sysselsättning jämbördigt med exempelvis den ekonomiska politiken.

Arbetsmarknadsutskottet

Samordning mellan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik regleras i artiklarna I-14 och III-100. Arbetsmarknadsutskottet ser positivt på en samordning mellan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik men vill framhålla vikten av symmetri mellan fördragets olika delar.

Det finns enligt arbetsmarknadsutskottet en risk för att ordalydelsen i vissa artiklar i konventets förslag i del III av fördraget kan uppfattas som att sysselsättningspolitiken är underordnad den ekonomiska politiken. Det gäller artikel III-99 där det sägs att sysselsättningsmålet skall *beaktas* när unionens politik utformas och artikel III-100 där det talas om att sysselsättningsriktlinjerna skall *stämma överens* med de ekonomisk-politiska riktlinjerna.

Utskottet förespråkar ett klarläggande att de båda politikområdena skall vara jämbördiga. Med det anförda anser utskottet att motionerna 2003/04:K9 yrkande 15 (v) och 2003/04:K13 yrkande 65 (mp) bör avstyrkas.

Rättighetsstadgan

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår att EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna föreslås omvandlad från politiskt dokument till fördragstext. Regeringen anger i skrivelsen att den i likhet med vissa remissinstanser tidigare ifrågasatt om stadgan varit tillräckligt tydlig för att kunna inkorporeras i fördraget. För att oklarheter inte skall uppstå om stadgans inverkan på EU-rätten och på unionens befogenheter har det under konventet arbetats in förtydligande

skrivningar. Med ingresstexten intakt, och med de klarare avgränsningar som tagits in i stadgans avslutande bestämmelser, bör enligt regeringen sådana oklarheter kunna undvikas. Även hänvisningen till presidiets förklaringar kan underlätta förståelsen av stadgans innebörd.

Motion

Anne Ludvigsson m.fl. (s) förespråkar i motion 2003/04:K3 att jämställdhet mellan kvinnor och män skrivs in i ingressen till fördragets del II Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Arbetsmarknadsutskottet

Som framgått föreslår konventet att rättighetsstadgan inklusive dess ingress införlivas i sin helhet i del II i det konstitutionella fördraget samtidigt som vissa justeringar och tillägg görs i stadgan.

Vidare har framgått att arbetsmarknadsutskottet förespråkar att regeringen i regeringskonferensen kraftfullt verkar för att klara och tydliga skrivningar om jämställdhet mellan kvinnor och män lyfts fram bland de grundläggande värdena i fördraget.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motion 2003/04:K3 (s) bör avstyrkas.

Sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor – allmänt

Skrivelsen

Regeringen konstaterar i skrivelsen att konventets förslag inte innebär några större förändringar på det sociala området.

Dagens kompetensfördelning mellan medlemsstaterna och unionen på det sociala området bör behållas, anser regeringen. Konventets förslag bör därför stödjas. Regeringen konstaterar att omröstning med kvalificerad majoritet möjliggör framsteg på det sociala området inom den kompetens som unionen har. Medbeslutande för Europaparlamentet kan också övervägas i vissa delar.

En teknisk-juridisk översyn kan behöva göras för att tillförsäkra att förslaget inte får oönskade effekter på möjligheterna att införliva EU:s lagstiftning genom kollektivavtal.

Regeringen konstaterar att det under konventets arbete visade sig vara svårt att vinna stöd för att skriva in rätten till gränsöverskridande fackliga sympatiåtgärder. Enligt regeringen bör frågans läge på nytt värderas under regeringskonferensen.

Motioner

Moderaterna välkomnar i motion 2003/04:K10 yrkande 32 i denna del konventets förslag på det sociala området eftersom det enligt partiet innebär att socialpolitiska och sociala transfereringar är och förblir nationella frågor.

Enligt *Vänsterpartiet* i motion 2003/04:K9 yrkandena 13 och 16 bör regeringen i regeringskonferensen säkerställa möjligheten att införliva EU:s lagstiftning genom kollektivavtal. Där bör regeringen också föra fram förslag om att föra in rätten till gränsöverskridande fackliga sympatiåtgärder i fördraget såsom en form av ”femte frihet”.

Arbetsmarknadsutskottet

Utskottet anser att det är mycket angeläget att bibehålla nuvarande möjligheter att genomföra EU-regler på det arbetsrättsliga området genom kollektivavtal och detta oavsett om de regler som skall genomföras tillkommit genom gängse lagstiftningsförfarande eller med stöd av fördraget genom avtal på unionsnivå mellan arbetsmarknadens parter. Riksdagen bör kunna förutsätta att regeringen i regeringskonferensen kraftfullt verkar för att ett motsvarande tillvägagångssätt kan användas även framgent på det socialpolitiska området.

Enligt utskottets uppfattning bör regeringen i regeringskonferensen söka vinna gehör för en reglering i fördraget av rätten till gränsöverskridande fackliga sympatiåtgärder.

Som framgått står regeringen bakom konventets förslag om kompetensfördelning på det sociala området. Utskottet konstaterar att också *Moderaterna* stöder konventets förslag på det sociala området.

Arbetsmarknadsutskottet har ovan kommenterat formuleringarna om ”full sysselsättning” och ”social marknadsekonomi” som ingår i unionens mål enligt artikel I-3. Eftersom det bör råda symmetri mellan fördragets olika delar bör formuleringar om ”hög sysselsättningsnivå” (artikel III-99) och ”öppen marknadsekonomi” (artiklarna III-69, III-70 och III-77) ersättas med begreppen ”full sysselsättning” och ”social marknadsekonomi”.

Utskottet anser att motionerna 2003/04:K10 yrkande 32 i denna del (m) och 2003/04:K9 yrkandena 13 och 16 (v) bör avstyrkas.

Öppna samordningsmetoden på sysselsättningsområdet

Arbetsmarknadsutskottet

EU:s sysselsättningsstrategi genomförs med hjälp av den öppna samordningsmetoden. Regeringen har i en skrivelse, 2001/02:187, redovisat Sveriges genomförande av sysselsättningsstrategin. I sitt ställningstagande till skrivelsen (bet. 2002/03:AU1) betonade arbetsmarknadsutskottet vikten av en nationell förankring av sysselsättningssamarbetet. Utskottet framhöll att det är

angeläget att samarbetet är förankrat hos arbetsmarknadens parter och såg positivt på en ökad regional och lokal förankring av detta.

I EU:s gällande sysselsättningsriktlinjer betonas att samarbetet med arbetsmarknadens parter bör uppmuntras nationellt, regionalt och lokalt samt på sektors- och företagsnivå för att säkerställa att sysselsättningsstrategin genomförs, bevakas och följs upp. På såväl nationell nivå som på europeisk branschövergripande nivå respektive sektorsnivå uppmanas arbetsmarknadens parter att vara aktiva i såväl genomförande som rapportering av sysselsättningsriktlinjerna. Också andra aktörer än parterna kan bidra till genomförandet av sysselsättningsstrategin.

Utskottet vill i likhet med LO och TCO i deras remissvar fästa uppmärksamhet på att det kan finnas behov av att i fördraget reglera hur bl.a. arbetsmarknadens parter kan tillföra synpunkter när den öppna samordningsmetoden används. Detta var också en fråga som behandlades i konventets arbetsgrupp Ett Socialt Europa. Gruppen förespråkade i sina slutsatser en reglering av den öppna samordningsmetoden i fördraget och ansåg att denna skulle göras på ett sådant sätt att tillvägagångssätt och olika inblandade aktörers roller klarläggs.

Arbetskraft från tredje land

Skrivelsen

Den rättsliga ställningen för tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i unionen bör enligt regeringen tillnärmas den som medlemsstaternas medborgare åtnjuter. En viktig rättighet är att ha tillgång till arbetsmarknaden, på villkor som är jämförbara med EU-medborgarnas.

Motion

Moderaterna efterlyser i motion 2003/04:K10 yrkande 24 i denna del ett modernt regelverk för arbetskraftsinvandring. Partiet anser att konventets förslag om att ge medlemsstaterna rätt att fastställa hur många tredjelandsmedborgare som skall beviljas inresa för arbete strider mot idén om en gemensam invandringspolitik. Förslaget bör därför avvisas. I stället måste målet vara ett gemensamt modernt regelverk för arbetskraftsinvandring till EU.

Arbetsmarknadsutskottet

Utskottet ser positivt på konventets förslag om arbetskraftsinvandring av tredjelandsmedborgare. Det innebär ett klargörande av medlemsstaternas rätt att själva fastställa hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa för att där söka sysselsättning som arbetstagare eller egenföretagare.

Som framgått förespråkar regeringen ökad överensstämmelse mellan den rättsliga ställningen för tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i un-

ionen och den som medlemsstaternas medborgare åtnjuter. Utskottet delar denna uppfattning och vill understryka att en viktig rättighet är att ha tillgång till arbetsmarknaden, på villkor som är jämförbara med EU-medborgarnas.

Utskottet anser att motion 2003/04:K10 yrkande 24 i denna del (m) bör avstyrkas.

Stockholm den 23 oktober 2003

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Margareta Andersson (c), Laila Bjurling (s), Anders G Högmark (m), Sonja Fransson (s), Stefan Attefall (kd), Camilla Sköld Jansson (v), Cinnika Beiming (s), Patrik Norinder (m), Lars Lilja (s), Tina Acketoft (fp), Berit Högman (s), Henrik Westman (m), Britta Lejon (s), Ulf Holm (mp), Luciano Astudillo (s) och Mauricio Rojas (fp).

Avvikande meningar

1. Gränsöverskridande fackliga sympatiåtgärder (m+fp+kd+c)

av Margareta Andersson (c), Anders G Högmark (m), Stefan Attefall (kd), Patrik Norinder (m), Tina Acketoft (fp), Henrik Westman (m) och Mauricio Rojas (fp) som anför följande.

Utskottsmajoriteten förordar en reglering i fördraget av rätten till gränsöverskridande fackliga sympatiåtgärder. Till skillnad från utskottsmajoriteten ser vi inte behov av att fördragsreglera någon sådan rätt. Vi förordar att det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet föreslår att riksdagen tydligt avvisar Vänsterpartiets förslag i motion 2003/04:K9 yrkande 16 (v) och riktar ett tillkännagivande till regeringen med ovanstående innebörd.

2. Vissa arbetsmarknadsrelaterade framtidsfrågor (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m) som anför följande.

Vår allmänna utgångspunkt är att Sverige skall vara en fullvärdig medlem i Europeiska unionen. EU-samarbetet är i grunden mellanstatligt, men med ett gemensamt och överstatligt beslutsfattande på de områden som medlemsländerna beslutat.

Samarbetet skall främst fokusera på människornas fria rörlighet, en dynamisk ekonomi som är öppen mot omvärlden, gränsöverskridande miljöproblem och kampen mot internationell brottslighet.

Beslut blir emellertid inte, med automatik, bättre för att de fattas på EU-nivå. Däremot behövs, i varierande utsträckning inom olika områden, beslut som är gemensamma på europeisk nivå. EU:s ansvarsområden och hur långt EU:s kompetens sträcker sig skall tydligt anges i fördraget.

Riksdagen lägger fast Sveriges position inför de förhandlingar om EU:s konstitutionella fördrag som regeringen genomför under hösten. Positionen skall vara tydlig så att den intresserade medborgaren kan värdera de kompromisser med andra länder som blir nödvändiga att vidta.

Därtill anser vi att den rättsliga grunden gällande den s.k. sociala dialogen bör tas bort ur fördraget. De avtalsslutande parterna ges i dag en särställning i den europeiska lagstiftningsprocessen som, enligt vår mening, är olämplig, detta i synnerhet som arbetsmarknadens parter inte kan ställas till svars för lagstiftningen.

Det är dessutom ett faktum att arbetsmarknadens parter inte är representativt tillsatta, utan utses av en minoritet av dem som berörs. Därtill varierar traditionerna inom detta område starkt mellan de olika medlemsstaterna. Detta ger sammantaget anledning att se över lagstiftningsförfarandet på arbetsmarknadsområdet.

Vi kan tydligt se ett mönster: EU-lagstiftningen gällande arbetsmarknadsfrågor har kommit i konflikt med de svenska kollektivavtalslösningarna. Det gäller exempelvis EU-direktivet om arbetstid som fick till följd att fungerande, mer långtgående svenska kollektivavtalslösningar inte kunde accepteras.

Vi är därtill synnerligen tveksamma till ett system som bygger på tillkommande minimikrav inom arbetsmarknadsområdet. En gradvis process i strävan att nå vissa angivna miniminivåer riskerar att få negativa följder gällande frågor som rör integration och jämställdhet. Detta kan i förlängningen leda till att nödvändiga förändringar aldrig genomförs. Det blir bekvämt att kunna hänvisa till uppnådda miniminivåer.

Därutöver vill vi påpeka att vi anser att konventets förslag är bra gällande den ekonomiska politiken i relation till sysselsättningspolitiken. Konventet behandlar utförligt frågan om ansvaret för den ekonomiska politiken och föreslår att medlemsländerna även fortsättningsvis skall ansvara för denna. Vi ser vidare positivt på konventets förslag att socialpolitiska och sociala transferingar är och skall förbli nationella frågor.

När det gäller frågor om arbetskraft från tredje land är det av betydande vikt att ett modernt regelverk arbetas fram inom EU avseende arbetskraftsinvandring. Konventets förslag att ge medlemsländerna rätt att fastställa hur många tredjelandsmedborgare som skall beviljas inresa för arbete strider mot idén om en gemensam invandringspolitik. Förslaget bör avvisas.

Vi vill avslutningsvis slå fast att strävan med det nya fördraget måste vara att tydliggöra det politiska ansvaret. Organ som Sysselsättningskommittén utgör tveksamma inslag i det europeiska samarbetet. Dylika kommittéer bidrar till att stärka de redan alltför stora korporativistiska inslagen i EU, på bekostnad av en tydlig politisk beslutsprocess. Den utvecklingen är inte acceptabel.

Vi förordar att det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med ovanstående innebörd. Därmed tillstyrks motion 2003/04:K10 yrkandena 24 i denna del och 32 (m).

3. Social marknadsekonomi och den sociala dialogen (v)

av Camilla Sköld Jansson (v) som anför följande.

Från Vänsterpartiets sida har vi en rad invändningar mot Europeiska konventets förslag och regeringens ställningstaganden till detta i skrivelse 2003/04:13. Huvudpunkterna i vår kritik framgår av vår motion med anledning av skrivelsen.

När det gäller arbetsmarknadsutskottets yttrande vill jag framhålla att vi på flera punkter delar den majoritetsuppfattning som kommer till uttryck där. Vi instämmer emellertid inte i majoritetens positiva syn på *marknadsekonomi* i konventets fördragsutkast, vilket där är förskönat till ”social marknadseko-

nomi". Från Vänsterpartiets sida anser vi att det i konventionsförslaget finns en rad exempel som syftar till att fördragsfästa en högerpolitisk världsbild och det är i det sammanhanget man skall sätta in begreppet marknadsekonomi.

Arbetsmarknadens parter och den sociala dialogen har en viktig funktion i EU-samarbetet. Även om vi i grunden motsätter oss skapande av ett unionsfördrag är vi, om ett fördrag ändå kommer till stånd, positiva till att detta innehåller en bestämmelse som lyfter fram arbetsmarknadens parter och den sociala dialogen.

Jag förordar att det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med ovanstående innebörd. Därmed tillstyrks motion 2003/04:K9 yrkande 15 (v).

4. Anställdas yttrandefrihet (c)

av Margareta Andersson (c) som anför följande.

Från Centerpartiets sida är vi kritiska mot den bristande öppenheten i EU:s institutioner. Vi vill att demokratin skall utvecklas och att beslutsvägar, ansvar och ansvarsområden skall bli tydligare liksom att den folkliga förankringen skall öka.

Vi anser att verklig öppenhet inom institutionerna innebär att yttrandefrihet för EU-anställda skrivs in i det konstitutionella fördraget.

Jag förordar att det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med ovanstående innebörd. Därmed tillstyrks motion 2003/04:K2 yrkande 3 (c).

5. Jämställdhet, sysselsättningsmålet och anställdas yttrandefrihet (mp)

av Ulf Holm (mp) som anför följande.

Miljöpartiet anser att det behövs förtydliganden av *begreppet jämställdhet* i konventets förslag rörande unionens grundläggande värden och mål. I den engelska versionen av artikeln om värdena står det *equality*, vilket kan översättas med både jämställdhet och jämlikhet.

EU:s *mål om full sysselsättning* bör vara jämbördigt med unionens ekonomiska mål och ha lika hög prioritet. Detta bör komma till tydligt uttryck i fördraget.

Anställda inom EU-byråkratin som vågar kritisera och avslöja korruption och ineffektivitet drabbas fortfarande av sanktioner, och riskerar omplacering eller avskedande. För att komma till rätta med EU-byråkratin omfattande problem måste *EU-anställda tillförsäkras yttrandefrihet och meddelarfrihet*. Regeringen bör driva denna fråga med stor kraft under regeringskonferensen.

Jag förordar att det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med ovanstående

innebörd. Därmed tillstyrks motion 2003/04:K13 yrkandena 20, 25 och 65 (mp).

Särskilt yttrande

Regeringens skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid (fp)

av Tina Acketoft (fp) och Mauricio Rojas (fp) som anför följande.

Ett nytt Europa växer fram – ett Europa som inte längre är delat mellan öst och väst. Inom bara knappt ett år kommer EU att bestå av 500 miljoner invånare. Europeiska unionens utvidgning har varit en hjärtefråga för Europas liberaler. Att utvidgningen nu kommer till stånd är en stor framgång.

Europatanken är i grunden liberal. Tanken på ett samarbete där européer tillsammans, över nationsgränser, kan lösa problem är ett utslag av den internationalism som är en fundamental del av liberalismen. Folkpartiet strävar efter ett medborgarnas Europa.

Folkpartiet och liberaler i övriga medlemsstater i EU har varit pådrivande för att det skall skapas ett samlat konstitutionellt fördrag. Vi välkomnar därför det förslag som Europeiska konventet nu har lagt fram och ser det som en väl avvägd kompromiss som vi till stora delar kan ställa oss bakom.

Fördjupningen av det europeiska samarbetet måste diskuteras och förankras bland medborgarna i varje medlemsland, även i Sverige. Vi är övertygade om att detta är nödvändigt om det skall gå att övertyga den EU-skeptiska opinion som tydligt manifesterades i folkomröstningen om euron.

Mot den bakgrunden anser Folkpartiet att det är en stor brist att riksdagen inte har kopplats in i det Europeiska konventets arbete tidigare. Orsaken till det nyvaknade intresse som nu finns i Sverige för konventets förslag är att regeringen gjorde en allvarlig missbedömning av vilken vikt som konventet hade. Om regeringen redan från start hade tagit konventsarbetet på riktigt allvar hade riksdagen betydligt tidigare kunnat komma in i arbetet.

Folkpartiet står fast vid linjen att arbetsmarknadspolitiken även i fortsättningen skall vara en i huvudsak nationell angelägenhet. I detta sammanhang bör det betonas att det är centralt att subsidiaritetsprincipen förtydligas och får verklig effekt i unionens arbete. Det finns ingen anledning att lyfta frågor till EU-nivå om de kan hanteras bättre på den nationella nivån. Även om vi står bakom flera av de påpekanden som utskottsmajoriteten framför i sitt yttrande finner vi dock inget i förslaget som är så angeläget att förändra att det bör tillhöra de frågor som Sverige skall prioritera i det fortsatta förhandlingsarbetet.